

Asia: VN/25641/2023

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä; osakeyhtiölain ja osuuskuntalain muuttaminen

Yleistä

1) Lausuntonne yleisesti esityksestä.

Pidämme esitystä yleisesti ottaen kannatettavana ja tarpeellisena, jäljempänä tässä lausunnossa esitetyin huomioin.

Esityksessä ei ole lainkaan tai on vain pintapuolisesti käsitelty lukuisia uudistus- ja tarkennusehdotuksia, jotka ovat nousseet esiin aikaisemmissa osakeyhtiölain muutostarpeita koskeneissa selvityksissä, ja joiden tarpeellisuudesta vallitsee laaja yhteisymmärrys. Olemme jäljempänä tässä lausunnossa asianomaisissa kohdissa nostaneet esiin joitakin uudistuskohteita, jotka koskevat tarkoin rajattuja kysymyksiä ja joiden osalta tarpeellisten muutosten tekeminen tässä yhteydessä olisi siksi mahdollista ilman laajamittaista jatkovalmistelua. Muilta osin olemme tässä lausunnossa keskittyneet lähinnä joidenkin yksittäisten osakeyhtiölain muutosehdotusten kommentointiin.

2) Lausuntonne vaikutusten arvioinnista.

-

Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain eräitä yleisiä periaatteita sekä määritelmiä

3) (OYLE 1:3 § ja OKLE 1:3 §) Mietinnössä ehdotetaan mainittavaksi pääomaa ja sen pysyvyyttä koskevassa säännöksessä myös, että varoja voidaan käyttää vain osakeyhtiölaissa tai osuuskuntalaissa säädetyllä tavalla.

Ei kantaa

Perustelut

-

4) (OYLE 1:11 ja 12 §) Mietinnössä ehdotetaan säilytettäväksi muun kuin pörssiyhtiön sekä pörssiyhtiön lähipiiriä koskevat määritelmät. Mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi laista informatiiviset säännökset siitä, missä tilanteissa määritelmiä on käytettävä, sekä selkeytettäväksi pörssiyhtiön lähipiirin

määritelmää monin eri tavoin. Ehdotukset eivät liity osuuskuntia koskevaan kansalliseen lähipiirin määritelmään.

Ei kantaa

Perustelut

-

Osakeyhtiön ja osuuskunnan perustaminen sekä osakkeet ja osuudet

5) (OYLE 2:4, 9:6 ja 10:7 § sekä OKLE 9:7 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain olettamasäännöksiä osakkeiden ja erityisten oikeuksien merkintähinnan kirjaamisesta kirjanpitoon. Ehdotetut säännökset vastaavat nimellisarvottoman pääomajärjestelmän mukaista, nykyisin pääsääntönä noudatettavaa käytäntöä. Vastaavaa muutosta ehdotetaan myös optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien nojalla annettavien maksullisten osakkeiden merkintähintojen kirjaamiseen. Ehdotukset eivät liity osuuskuntien osuuksien, osakkeiden ja erityisten oikeuksien merkintähinnan kirjaamiseen kirjanpitoon, mutta osuuskunnissa uudesta osuudesta ja osuuskunnan hallusta luovutettavasta omasta osuudesta maksettu merkintähinta merkittäisiin lähtökohtaisesti osuuspääoman korotukseksi.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Pidämme ehdotusta kannatettavana ja yhtiökäytännölle erittäin tärkeänä. Nykysäännökset ovat saattaneet johtaa tilanteisiin, joissa merkintähinta on tullut kirjata osakepääomaan, vaikka tarkoitus olisi ollut muu.

6) (OYLE 2:6.3 ja 9:12.3 § sekä OKLE 2:6.3 ja 9:13.3 §) Mietinnössä ehdotetaan, että mainituissa säännöksissä tarkoitetuissa tilanteissa lähipiirisäännöksiä sovellettaisiin vain tilanteisiin, joissa omaisuutta ostetaan osakkeita tai osuuksia vastaan merkitsijältä itseltään tai tämän lähipiiriin kuuluvalta taholta.

Ei kantaa

Perustelut

-

7) (OYLE 2:8.3, 9:14.3-4 ja 11:4.2-3 § sekä OKLE 2:8.3, 9:15.3-4 ja 11:4.2-3 §) Mietinnössä ehdotetaan osakkeiden maksun todentamisen edellytyksiä muutettavaksi siten, että vaatimuksia tilintarkastajan todistuksesta sovellettaisiin pakottavana vain julkisiin osakeyhtiöihin sekä pörssiosuuskuntiin. Tiettyjen yksityisten osakeyhtiöiden ja muiden osuuskuntien osalta osakkeiden maksun todentamisen edellytyksiä kevennettäisiin. Vastaavia muutoksia ehdotetaan myös osakeannissa annettujen osakkeiden maksamiseen sekä rahastokorotukseen liittyvistä selvityksistä.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Kyseisiin lainkohtiin sisältyvästä vaatimuksesta koskien hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan antamaa erillistä vakuutusta lain säännösten noudattamisesta tulisi luopua kokonaan. Erillistä johdon vakuutusta koskeva vaatimus lisää jossain määrin yhtiöiden hallinnollista taakkaa, vaikka tällaisella vakuutuksella ei liene itsenäistä oikeudellista merkitystä osakeyhtiön johdon ollessa

muutenkin vastuussa lain säännösten noudattamisesta. Erillinen johdon antama vakuutus ei myöskään ole tarpeen osakkeiden maksun todentamiseksi, josta on toimitettava erillinen selvitys.

Mainittujen lainkohtien lisäksi vastaava hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan antama vakuutus tulee liittää sulautumisten ja jakautumisten täytäntöönpanoa koskeviin rekisteri-ilmoituksiin (OYLE 16:14 ja 17:14 § sekä OKLE 20:15 ja 21:15 §). Samoin perusteiden erillistä johdon antamaa vakuutusta koskevasta vaatimuksesta tulisi luopua myös näissä yhteyksissä.

Lisäksi tulisi harkita lakitekstin tai perustelujen täydentämistä sen selventämiseksi, että kuittaamalla tapahtuvassa merkintähinnan maksussa ei ole kysymys apportiomaisuudella tapahtuvasta maksusta, eivätkä lain apportiomaisuudella maksamista koskevat säännökset (esim. OYLE 2:6 ja 9:12 §) näin ollen sovellettu kuittaamalla tapahtuvaan merkintähinnan maksuun. Tämä olisi nähdäksemme perusteltua tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi osakkeiden maksun todentamisen valvonnan siirtyessä enenevässä määrin Patentti- ja rekisterihallitukselle (nykytilanteessa kysymyksestä ei ole juurikaan ilmennyt tulkintaepäselvyyksiä sikäli, kun yleiset velvoiteoikeudelliset kuittaamisen edellytykset ovat olleet käsillä).

Osakeyhtiölain 3 luku ja osuuskuntalain 4 luku: sallitut vaihdannarajoitukset ja etuostolauseke

8) (OYLE 3 luku sekä OKLE 4 luku) Mietinnössä ehdotetaan säilytettäväksi säännös sallituista osakkeiden ja osuuksien vaihdannarajoituksista. Uutta olisi, että sallituksi yhtiöjärjestyksen tai osuuskunnan sääntöjen määräykseksi voitaisiin lisätä etuosto-oikeutta koskeva lauseke. Tällaisen lausekkeen mukaan muu kuin yhteisön omistama osake on tarjottava ostettavaksi osakkeenomistajalle tai jäsenelle, yhteisölle tai muulle henkilölle ennen sen siirtämistä uudelle omistajalle.

Ei kantaa

Perustelut

-

Yhtiökokous ja osuuskunnan kokous

9) (OYLE 5:21.2 § 4 kohta, 16:11.1 § 6 kohta, 17:11.1 § 6 kohta ja 17a:16.1 § 6 kohta sekä OKLE 5:23.2 § 4 kohta, 20:11.1 § 6 kohta ja 21:11.1 § 6 kohta sekä kaikkiin edellä mainittuihin pykäliin uusi momentti) Mietinnössä ehdotetaan, että pörssiyhtiössä ja -osuuskunnassa ja yhteisöissä, joiden osake on kaupankäynnin kohteena monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, poistetaan säännöksissä tarkoitettu velvollisuus laatia hallituksen selostus tilikauden jälkeisistä tapahtumista. Muidenkaan yhtiöiden osalta tätä ei ehdotuksen mukaan jatkossa tarvittaisi, jos säännöksissä tarkoitettuja tapahtumia ei ole ollut. Jos tällaisia tapahtumia on ollut, nykyiseen tapaan niistä on kerrottava selostuksessa.

Ei kantaa

Perustelut

Kiinnitämme huomiota tämän lausunnon lopussa esitettyihin näkökohtiin koskien tiettyjä muita uudistustarpeita, jotka kohdistuvat yhtiökokouksia (ja soveltuvien osien osuuskunnan kokouksia) koskevaan sääntelyyn.

Erityinen tarkastus

10) (OYLE 7:7 § sekä OKLE 7:15 §) Mietinnössä ehdotetaan, että erityinen tarkastus voidaan määrätä yhtiön tai osuuskunnan itsensä lisäksi myös sen yhteen tai useampaan tytäryhteisöön.

Ei kantaa

Perustelut

-

11) (OYLE 7:8 a § ja 25:2 § sekä OKLE 7:16 a § ja 27:2 §) Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiö- ja osuuskuntalaissa nimenomaisesti säädettäväksi yhteisön johdon myötävaikutusvelvollisuudesta erityistä tarkastajaa kohtaan. Mietinnössä ehdotetaan myös, että tämän velvollisuuden rikkominen tulisi rangaistavaksi rikosoikeudellisena osakeyhtiö- tai osuuskuntarikkomuksena.

Ei kantaa

Perustelut

-

Osake- ja osuusanti sekä optio- ja muut erityiset oikeudet osakkeisiin

12) (OYLE 9:2.2, 10:2.2 ja 11:2.2 § sekä OKLE 9:3.2, 10:2.2 ja 11:2.2 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain ja osuuskuntalain osake- ja osuusantivaltuutusta koskevaa olettasäännöstä siten, että uusi valtuutus ei kumoja vanhaa. Vastaavalla tavalla myöskään optio- ja muiden erityisten oikeuksien antamista tai rahastokorotusta koskeva uusi valtuutus ei jatkossa kumoaisi vanhaa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Pidämme ehdotusta kannatettavana ja yhtiökäytännölle erittäin tärkeänä. Nykysäännökset ovat valitettavan usein johtaneet valtuutusten tahattomaan kumoutumiseen.

13) (OYLE 9:20 § sekä OKLE 9:21 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi sääntelyä siten, että siinä täsmennetään, miten osake- tai osuusantivaltuutuksen nojalla annettavien osakkeiden tai osuuksien enimmäismäärä lasketaan, kun yhteisö päättää valtuutukseen perustuen maksuttomasta annista itselleen. Säännöksen mukaan tällainen anti ei vähentäisi valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden tai osuuksien enimmäismäärää, jollei valtuutuksessa nimenomaisesti määrätä toisin.

Ei kantaa

Perustelut

-

14) (OYLE 10:1, 10:3.1 § 6 kohta ja 10:7.1 § sekä OKLE 10:1, 10:3.1 § 6 kohta ja 10:7.1 §) Mietinnössä ehdotetaan, että sallitaan vastikkeetta tapahtuva osakkeiden ja osuuksien merkintä optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien nojalla. Tällaisten antamiselta edellytetään erityisen painavaa taloudellista syytä.

Ei kantaa

Perustelut

-

15) (OYLE 10:3.1 § 5 kohta sekä OKLE 10:3.1 § 5 kohta) Mietinnössä ehdotetaan joustavoitettavaksi merkintähinnan määrittämistä nykyisestä. Optio- tai muiden erityisten oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä voitaisiin mainita osakkeiden ja osuuksien merkintähintojen sijasta vaihtoehtoisesti niiden laskemisessa käytettävät perusteet. Merkintähinnan laskemisessa käytettävänä perusteena voisi olla esimerkiksi osakkeen ja osuuden tietyllä tapaa määräytyvä käypä arvo, tuottoarvo tai vastaava muu ennakoitava arvonmääritystapa.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Säännöstä tulisi joustavuuden lisäämiseksi täydentää siten, että osakkeiden merkintähinta voitaisiin optioiden ja muiden erityisten oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä vaihtoehtoisesti ilmaista vähimmäismääräisenä.

Nykyiset vaatimukset koskien osakkeiden merkintähinnan ilmaisemista optioiden ja muiden erityisten oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä on yhtiökäytännössä osoittautunut ongelmalliseksi. Henkilöstön kannustamiseksi perustetut optio-ohjelmat ovat hyvin yleisiä etenkin kasvuyhtiöissä. Näissä ohjelmissa osakkeiden merkintäajat määritetään tyypillisesti hyvin pitkälle tulevaisuuteen samalla, kun yhtiön osakkeen käyvän arvon tulevaan kehitykseen liittyy erityisesti varhaisen kehitysvaiheen yhtiöissä merkittävää epävarmuutta. Koska optioiden käyttäminen tyypillisesti laukaisee osakkeita merkitsevän henkilön verotuksen ja koska listaamattomissa kasvuyhtiöissä osakkeilla ei tyypillisesti ole juurikaan likviditeettiä, kannustinjärjestelmien osallistujat varsin usein lykkäävät optioiden käyttämistä esimerkiksi tulevaisuudessa tapahtuvaan yrityskauppaan tai listautumiseen asti (ns. exit).

Tarve joustavuuden lisäämiselle on ilmeinen, ja tämä tarve on tunnistettu myös esityksessä. Esitykseen sisältyvä ehdotus, jonka mukaan optioiden antamista koskevassa päätöksessä voitaisiin mainita osakkeiden (ja osuuksien) merkintähintojen sijasta vaihtoehtoisesti niiden laskemisessa käytettävät perusteet, on sinänsä kannatettava, mutta sellaisenaan riittämätön vastaamaan kaikkiin yhtiökäytännössä ilmenneisiin ongelmiin.

Esitykseen sisältyvä ehdotus, jonka mukaan osakkeiden merkintähinta voitaisiin sitoa esimerkiksi tietyllä ennakoitavalla tavalla määritettävään käypään arvoon, on sinänsä kannatettava, mutta edellyttää listaamattomilta yhtiöiltä käytännössä erillisen arvonmäärityksen tekemistä tai teettämistä, mistä väistämättä aiheutuu lisätyötä ja -kustannuksia, jotka saattavat vähentää varsinkin varhaisen kehitysvaiheen yhtiöiden halukkuutta soveltaa ehdotuksen tuomaa joustomahdollisuutta. Kasvuyhtiöiden kohdalla on lisäksi huomioitava, että kannustinjärjestelmien osallistujat voivat Suomessa verovelvollisten työntekijöiden lisäksi olla esimerkiksi konsultteja tai ulkomailla verovelvollisia työntekijöitä, joiden osalta osakkeen merkintähintaan saattaa soveltua ulkomaiset verosäännökset, jotka yhtiöiden tulee huomioida merkintähinnan asettamisessa. Kannustinjärjestelmän kaikkien mahdollisten käyttötarkoitusten ja osallistujien ennakointi kannustinjärjestelmän perustamisvaiheessa on osoittautunut käytännössä hyvin haastavaksi.

Näistä syistä esitämme, että säännöksen joustavuuden lisäämiseksi entisestään osakkeiden merkintähinta tulisi voida ilmaista myös osakkeista maksettavana vähimmäismääränä (vähimmäismerkintähinta). Tällöin hallitus voisi harkintansa mukaan päättää tätä korkeamman

merkintähinnan soveltamisesta esimerkiksi saajakohtaisesti tai optioiden merkintäajan mukaan tilanteessa, jossa samalla päätöksellä annetut optiot merkitään eri ajankohtina. Vähimmäismerkintähintaa korkeampi merkintähinta vahvistettaisiin tällöin optionsaajan kanssa samalla, kun optiot tarjotaan optionsaajan merkittäviksi.

Esityksemme lisäisi säännöksen joustavuutta ja palvelisi etenkin työllisyysvaikutuksiltaan ja kansantaloudelliselta vaikutukseltaan merkittävimpien kasvuyhtiöiden tarpeita, ja vähentäisi tällaisten kasvuyhtiöiden tarvetta harkita emoyhtiön rekisteröimistä Suomen sijaan ulkomaille. Nähdäksemme osakkeiden merkintähinnan ilmaiseminen vähimmäismääränä myös turvaa riittävästi osakkeenomistajien ja muiden sidosryhmien intressejä, sillä näiden etujen ei voida katsoa vaarantuvan siitä, että yhtiölle osakkeiden merkintähintana maksettava määrä mahdollisesti ylittäisi optioiden antamista koskevassa päätöksessä todetun vähimmäismäärän.

Osake- ja osuuspääoman korottaminen

16) (OYLE 11:3.1 § sekä OKLE 11:3.1 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi osake- ja osuuspääomasijoituksen hyväksymistä siten, että asiasta voitaisiin päättää myös yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa. Yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen toimivalta olisi hallitukseen nähden rinnakkainen.

Ei kantaa

Perustelut

-

Yhtiön omat osakkeet ja osuuskunnan omat osuudet ja osakkeet

17) (OYLE 15:9.3 § sekä OKLE 19:9.3 §) Mietinnössä ehdotetaan määräosan arvioinnin ajankohtaa aikaistettavaksi siten, että säännöksissä tarkoitettua yhdistettävien (lunastettavien) pörssiyhtiön osakkeiden tai pörssiosuuskunnan osuuksien ja osakkeiden enimmäismäärää arvioitaisiin jatkossa sellaisen osakasluettelon tai jäsen- ja omistajaluettelon perusteella, joka saisi olla laadittu aikaisintaan kaksi arkipäivää ennen yhdistämistä käsittelevän yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen koollekutsumista.

Ei kantaa

Perustelut

-

18) (OYLE 15:10.3 § sekä OKLE 19:10.3 §) Mietinnössä ehdotetaan sääntelyä muutettavaksi siten, että yhtiöjärjestyksessä tai osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että yhtiön tai osuuskunnan lisäksi jatkossa myös muulla osapuolella on oikeus hankkia tai lunastaa yhteisön osakkeita tai osuuksia.

Ei kantaa

Perustelut

-

19) (OYLE 15:11 ja 15:12.2 §) Mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi julkisten osakeyhtiöiden omien osakkeiden määrää koskevat perusteettomat määrälliset rajoitukset. Ehdotukset eivät liity osuuskuntia koskevaan kansalliseen sääntelyyn.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Pidämme ehdotusta kannatettavana ja yhtiökäytännölle tärkeänä, sillä se helpottaa julkisten osakeyhtiöiden osalta merkittävästi omia osakkeita käyttäen toteutettavia yritysjärjestelyjä.

Varojen jakaminen

20) (OYLE 8:9.2 § sekä OKLE 8:9.2 §) Mietinnössä ehdotetaan erityisen konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden kumoamista. Jatkossa konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus tulisi yksinomaan kirjanpitolaista.

Ei kantaa

Perustelut

-

21) (OYLE 13:8 § sekä OKLE 16:9 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi varojenjako koskevien säännösten soveltamista vähäisiin yleishyödyllisiin tai rinnastettaviin lahjoihin. Nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla erityistä tulee varmistaa yhteisön maksukyvyn säilyttäminen.

Ei kantaa

Perustelut

-

22) (OYLE 13:10.1 § sekä OKLE 16:11.1 §) Mietinnössä ehdotetaan rajattavaksi omien osakkeiden ja osuuksien hankinnan erityinen rahoituskielto siten, että se koskee jatkossa vain julkisia osakeyhtiöitä ja pörssiosuuskuntia.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Pidämme esitystä hankintarahoituskiellon kumoamiseksi yksityisten yhtiöiden osalta ehdottoman kannatettavana ja yhtiökäytännössä tärkeänä. Säännös on kohtuuttomasti hankaloittanut erilaisten yritys- ja rahoitusjärjestelyjen toteuttamista. Säännöksen itsenäinen merkitys vähemmistön- ja velkojiensuojan näkökulmasta on jäänyt epäselväksi ottaen huomioon osakeyhtiölain yleiset periaatteet ja varojen jakamista koskevat säännökset.

Jatkovalmistelussa tulisi harkita uudelleen kodifioidun yhtiödirektiivin ((EU) 2017/1132) sääntelyoption hyödyntämistä julkisten osakeyhtiöiden osalta. Nähdäksemme kyseisen sääntelyoption ottaminen käyttöön julkisten osakeyhtiöiden osalta olisi perusteltavissa samoin perustein kuin kiellon kumoaminen yksityisten yhtiöiden osalta. Pidämme kyseenalaisena mietinnössä esitettyä näkemystä, jonka mukaan direktiivin mahdollistaman option hyödyntäminen johtaisi mahdollisuutta käyttävissä yhtiöissä merkittävään tarpeeseen käyttää neuvonantajia ja lisäksi

sääntelytaakkaa vähentäen option käyttämisestä mahdollisesti saatavaa hyötyä. Jo nykytilanteessa säännös aiheuttaa huomattavia tulkintaongelmia, joka on johtanut lisääntyneeseen tarpeeseen käyttää neuvonantajia. On vaikea nähdä, miten sääntelyoption ottaminen käyttöön lisäisi sääntelytaakkaa, sillä sääntelyoptiota tulisivat oletettavasti hyödyntämään vain ne yhtiöt, jotka kokevat sen tarkoituksenmukaiseksi.

23) (OYLE 14:2.2 § sekä OKLE 18:2.2 §) Mietinnössä ehdotetaan täsmennettäväksi säännöstä varojenjaosta, joka liittyy tappion kattamiseksi tehdyn osake- tai osuuspääoman alentamisen jälkeiseen aikaan, nykyistä yhtiökäytäntöä vastaavalla tavalla. Ehdotettu lisäys koskisi menettelyä, jossa aikaisintaan alentamishakemuksen yhteydessä haetaan vapaaehtoisesti myös velkojiensuojamenettelyn aloittamista. Varoja voitaisiin jakaa yhdellä loppuun saatetulla kuulutusmenettelyllä, ennen kuin varojenjakokiellon kolmen vuoden karenssiaika on päättynyt.

Ei kantaa

Perustelut

-

Velkojiensuojamenettelyyn liittyvät kuulutusajat

24) (OYLE 14:4, 16:6-7, 17:6-7 ja 17a:11-12 § sekä OKLE 18:4, 20:6-7, 21:6-7 ja 22:7 §) Mietinnössä ehdotetaan lyhennettäväksi velkojiensuojamenettelyyn liittyvien kuulutusten vähimmäismääräaika kolmesta kuukaudesta kahteen kuukauteen sekä tunnetuille velkojille annettavien kirjallisten ilmoitusten vähimmäismääräaika kuukaudesta kolmeen viikkoon.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Esitykseen sisältyvä ehdotus koskien velkojiensuojamenettelyyn liittyvien kuulutusaikojen lyhentämistä on kannatettava, mutta kahden kuukauden vähimmäiskuulutusaika on Pohjoismaisessa vertailussa edelleen pitkä, ja sitä tulisivatkin nähdäksemme lyhentää edelleen yhteen kuukauteen. Pitkät kuulutusajat viivästyttävät yritysjärjestelyiden toteuttamista, vaikka niiden toteuttamisella saattaa usein olla kiire, ja myös yhden kuukauden mittaisen kuulutusajan voidaan katsoa jättävän velkojille riittävästi aikaa tutustua hakemuksen kohteena oleviin asiakirjoihin ja velallisena olevan yhtiön taloudelliseen tilanteeseen.

Yhtiö- ja osuuskuntarakenteen muuttaminen

25) (OYLE 16:4.2 ja 17:4.2 § sekä OKLE 20:4.2 ja 21:4.2 §) Mietinnössä ehdotetaan nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla, että jatkossa osakeyhtiö- tai osuuskuntalaissa ei edellytetä tilintarkastajan lausunnon antamista kombinaatiosulautumisessa tai jakautumisessa perustettavalle yhteisölle.

Ei kantaa

Perustelut

-

26) (OYLE 16:15, 17:15 ja 17a:27 § sekä OKLE 20:16 ja 21:16 §) Mietinnössä ehdotetaan, että yritysjärjestelyihin liittyviä, velkojen vastustusta koskevia riita-asioita olisi mahdollista käsitellä yleisen

tuomioistuimen sijaan vaihtoehtoisesti myös lakisääteisessä välimiesmenettelyssä. Ehdotuksissa on kiinnitetty huomiota myös velkojen oikeusturvan takeiden säilyttämiseen.

Ei kantaa

Perustelut

-

Osakkeiden, osuuksien sekä erityisten oikeuksien lunastamista koskeva lakisääteinen välimiesmenettely

27) (OYLE 16:13, 16:24 a, 17:13, 17:23 a ja 17 a:18 § sekä OKLE 20:14 ja 21:14 §) Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiölain ja vastaavasti osuuskuntalain yritysjärjestelyjä koskevissa luvuissa tarkennettavaksi välimiesten valitsemista koskevan hakemuksen tekemistä Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnalle. Hakemuksen tekemisen määräaika koskevana ehtona sinänsä voitaisiin säilyttää yksi kuukausi yhtiökokouksesta tai osuuskunnan kokouksesta. Kuitenkin itse lunastusasian vireilletulon ajankohta ratkaisi ehdotuksen seurauksena jatkossa osakeyhtiölain 18 luvun 4 §:n 2 momentissa ja vastaavasti osuuskuntalain 26 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti silloin, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle.

Ei kantaa

Perustelut

-

28) (OYLE 18:5 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiöiden vähemmistöosakkeenomistajille haettavan uskotun miehen asemaa siten, että uskotulla miehellä olisi oikeus vaatia ennakkoa tai vakuutta hänelle tulevasta korvauksesta. Ehdotukset eivät liity osuuskuntiin.

Ei kantaa

Perustelut

-

Selvitystila, konkurssi ja purkaminen

29) (OYLE 20:19 a § sekä OKLE 23:19 a §) Mietinnössä ehdotetaan, että yksityisen osakeyhtiön ja osuuskunnan toiminta voitaisiin jatkossa päättää yhteisön rekisteristä poistamista koskevan hakemuksen ja rekisterimerkinnän perusteella edellyttäen, että kaikki velat maksetaan ja kaikkien jäljellä olevien varojen jakamista koskeva päätös on tehty. Jos osake- tai osuuspääomaa tai muuta sidottua omaa pääomaa jaetaan ilman laissa säädettyä velkojiensuojamenettelyä, varoja saaneet ovat kuitenkin vastuussa yhteisön veloista saamansa sidotun oman pääoman määrällä.

Ei kantaa

Perustelut

-

30) (OYLE 20:23.1 § sekä OKLE 23:23.1 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi sääntelyä viittaamalla oman pääoman menettämiseen nykyisen osake- tai osuuspääoman menettämisen sijaan. Rekisteri-ilmoituksen tekemisen ajankohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi säätämällä kohtuullisesta kahden kuukauden enimmäismääräajasta. Rekisterimerkinnän poistamista koskevassa säännöksessä edellytettäisiin, ettei yhteisö oma pääoma ole negatiivinen.

Ei kantaa

Perustelut

-

31) (OYLE 20:25.1 § sekä OKLE 23:25.1 §) Mietinnössä ehdotetaan, että yhteisön konkurssiin luovuttamista koskeva päätös olisi mahdollista tehdä myös yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa. Yhtiökokous tai osuuskunnan kokous saisi päättää asiasta ainakin silloin, kun asia saatettaisiin sen ratkaistavaksi tai kun osakkeenomistajat tai jäsenet ovat asiasta yksimielisiä.

Ei kantaa

Perustelut

-

Tilintarkastajan tai kestävyysraportoinnin varmentajan vahingonkorvausvastuuta koskevat vanhentumisajat

32) (OYLE 22:8 § sekä OKLE 25:8 §) Mietinnössä ehdotetaan lisättäväksi osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin kestävyysraportoinnin varmentajaa vastaan nostettavaa kannetta koskeva määräaika. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi tilintarkastajan ja yhteisön johdon vahingonkorvausvastuun vanhentumisaikojen vähäiset erot tilintarkastuskertomuksen osalta. Sama koskisi jatkossa myös kestävyysraportoinnin varmennuskertomusta.

Ei kantaa

Perustelut

-

Tiedoksiannot yhtiölle tai osuuskunnalle

33) (OYLE 24:5.3 § sekä OKLE 26:10.3 §) Mietinnössä ehdotetaan uudella säännöksellä ratkaistavaksi tiedoksianto koskeva ongelma, joka koskee yhteisöä sen vuoksi, ettei yhdelläkään sen johdon jäsenellä ei ole asuinpaikkaa ETA-valtiossa eikä siihen ole saatu poikkeuslupaa. Ehdotuksessa säädettäisiin, että jos yhteisöllä ei ole osakeyhtiölain tai osuuskuntalain asuinpaikkasäännösten mukaista hallitusta tai muuta edustajaa, tiedoksianto yhteisölle toimitettaisiin osakeyhtiölain 24 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti tai osuuskuntalain 26 luvun 10 §:n 2 momentin mukaisesti sijaistiedoksiantona.

Ei kantaa

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: yhteinen jäsenyys

34) (OKLE 3:1 a §) Mietinnössä ehdotetaan otettavaksi osuuskuntalain 3 lukuun uusi pykälä yhteisestä jäsenyydestä ja siihen liittyvien oikeuksien käyttämisestä. Yhteisen jäsenyyden voisivat muodostaa useat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt yhdessä. Lisäksi ehdotetaan, että yhteiseen jäsenyyteen liittyviä oikeuksia voitaisiin käyttää vain yhteisen edustajan kautta. Ehdotus vastaisi pääosin nykyistä osuuskuntakäytäntöä.

Ei kantaa

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: osuuskunnan kokous ja edustajisto

35) (OKLE 5:41.4 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi osuuskuntalain 5 luvussa jäsenten sekä osuuden ja osakkeen omistajien asemaa siten, että laintasoisista säännöksistä ilmenee, ettei näillä ole ääni- tai kannatusoikeutta edustajiston kokouksessa käsiteltävissä asioissa. Päätöksentekovalta kuuluu edustajiston jäsenille. Sen sijaan jäsenellä tai osuuden tai osakkeen omistajalla olisi jatkossa oikeus vaatia oikeutensa palautusta. Laissa täsmennettäisiin näiltä osin myös palautusmenettelyä koskevia vaatimuksia.

Ei kantaa

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: eronneen jäsenen vastuu maksamattomasta osuuden merkintähinnasta

36) (OKLE 9:14 a §) Mietinnössä ehdotetaan otettavaksi osuuskuntalain 9 lukuun ehdotetaan säännös eronneen jäsenen velvollisuudesta maksaa maksamatonta osuuden merkintähintaa tietyissä osuuskunnan maksukyvyttömyyteen liittyvissä tilanteissa. Säännös vastaisi pääasialliselta sisällöltään kumotun osuuskuntalain (1488/2001) 9 luvun 9 §:ää.

Ei kantaa

Perustelut

-

Kaupparekisteriliitteiden kielivaatimusten keventäminen

37) Pidätkö työryhmän mietinnön liitteenä olevassa muistiossa tarkasteltua kaupparekisteriliitteiden kielivaatimusten keventämistä perusteltuna?

Pidämme kielivaatimusten keventämistä ehdottoman kannatettavana, sillä asialla olisi merkittäviä myönteisiä kustannusvaikutuksia yhtiöille ja myönteisiä vaikutuksia kansalliselle kilpailukyvyille. Pidämme tärkeänä, että asia etenee jatkovalmisteluun muistiossa esitettyjen suuntaviivojen pohjalta.

Muut huomiot

38) Muita säännösehdotuksia koskevat huomionne.

-

39) Muut yksittäiset huomionne.

Yhtiökokouksia (ja soveltuvin osin osuuskunnan kokouksia) koskevan sääntelyn osalta esityksessä ei ole tarkasteltu tiettyjä uudistustarpeita ja teknisiä tarkennusehdotuksia, jotka ovat nousseet esiin aikaisemmissa osakeyhtiölain muutostarpeita koskeneissa selvityksissä, ja jotka koskevat sillä tavoin rajattuja kysymyksiä, että niitä koskevien muutosten tekeminen olisi mahdollista ilman laajamittaista jatkovalmistelua. Ehdotamme jatkovalmistelussa selvitettävien mahdollisuuksia tehdä seuraavat uudistukset ja tarkennukset yhtiökokouksia (ja soveltuvin osin osuuskunnan kokouksia) koskevaan sääntelyyn:

- Vastuuvapaus (OYLE 5:3.2 §): Pakollisesta vastuuvapauspäätöksestä varsinaisessa yhtiökokouksessa tulisi luopua. Vastuuvapauspäätöksellä ei liene käytännössä merkitystä, ja vapaaehtoinen mahdollisuus käsitellä vastuuvapausasia yhtiökokouksessa (mukaan lukien mahdollisuus määrätä asiasta haluttaessa yhtiöjärjestyksessä) on mahdollista säilyttää. Pakollisesta vastuuvapauspäätöksestä luopuminen ei heikennä yhtiön, sen omistajien ja velkojien asemaa vaan päinvastoin laajentaa näiden mahdollisuuksia vaatia korvausta yhtiön johdolta.
- Äänten jakaminen (OYLE 5:12 §): Nykyisen lain mukaan pörssiyhtiön osakkeenomistaja saa äänestää eri osakkeilla eri tavalla, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Yksityisten yhtiöiden osalta oikeustilaa voidaan pitää jossain määrin epäselvänä, vaikka oikeuskirjallisuudessa* onkin esitetty kannanottoja, joiden mukaan äänten jakaminen olisi sallittua myös yksityisissä yhtiöissä. Oikeustilan selventämiseksi äänten jakaminen tulisi nimenomaisesti sallia myös yksityisissä osakeyhtiöissä. Ei ole johdonmukaista, että pörssiyhtiöitä kohdellaan lakitekstissä tältä osin eri tavalla kuin yksityisiä yhtiöitä. Käytännössä on ilmennyt tarvetta äänten jakamiselle myös yksityisessä yhtiössä (esimerkiksi tilanteissa, jossa konsortio omistaa yhtiön osakkeita yhteisen sijoitusyhtiön kautta, sijoitusyhtiön tulisi voida jakaa äänensä konsortion jäsenten tahdon ja suhteellisen omistusosuuden mukaisesti).
- Yhtiökokouskutsun toimittamistapa tietyissä tilanteissa (OYLE 5:20.2 §): Lainkohdan mukaan yhtiökokouskutsu on siinä viitatuissa tilanteissa toimitettava kirjallisesti jokaiselle osakkeenomistajalle riippumatta siitä, mitä yhtiöjärjestyksessä määrätään kutsutavasta. Vaatimus saattaa etenkin listayhtiöiden välisissä yritysjärjestelyissä johtaa suhteettomiin kustannuksiin ja työmäärään verrattuna mahdollisiin oikeussuojajähtöihin. Hallinnollisen taakan keventämiseksi erillistä kirjallista kutsua koskevasta vaatimuksesta tulisi luopua ainakin sellaisten yhtiöiden osalta, joiden osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena, ja joiden on julkistettava yhtiökokouskutsu pörssi- tai yhtiötiedotteella.

*) Airaksinen, Manne; Pulkkinen, Pekka; Rasinaho, Vesa: Osakeyhtiölaki I. 4., uudistettu painos. Helsinki 2025, s. 387 ja 492.